

Ο άγιος Πανηγύριος ο Θαυματουργός (15 Μαΐου)

Η ευτυχία είναι ο πόθος ο βαθύς κάθε ανθρώπινης ψυχής. Την ευτυχία αποζητούν όλοι οι άνθρωποι, μικροί και μεγάλοι.

Που βρίσκεται όμως το πολύτιμο αυτό αγαθό και πως μπορεί ένας σε τούτο τον κόσμο να το αποκτήσει και να 'ναι ευτυχισμένος;

Αυτό το ερώτημα υπέβαλε κάποτε κι ο βασιλιάς της Γαλλίας Κάρολος Θ' (1550-1574) στον περίφημο ποιητή Τορκουάτο Τάσσο.

Ποια υπήρξε η απάντηση;

- Στον Θεό, είπε ο ποιητής. Η ευτυχία βρίσκεται στον Θεό.

- Καλά. Πως μπορεί όμως ο άνθρωπος να αποκτήσει τούτο το αγαθό;

- Αν προσπαθήσει να ομοιάσει με τον Θεό.

- Και πως θα ομοιάσει με τον Θεό; Μήπως με τα πλούτη, την εξουσία, τη δύναμη;

Όχι απήντησε ο Τάσσο. Με την αρετή.

Την αρετή έκαμαν βίωμα και σκοπό της ζωής τους όλοι οι άγιοι της Εκκλησίας μας. Την αρετή έκαμε βίωμα του κι ο μεγάλος άγιος της Κύπρου μας, ο Πανηγύριος, που τη μνήμη του γιορτάζουμε στις

15 Μαΐου. Στην αρετή που λέγεται πίστη στον Θεό, ταπείνωση βαθιά κι αγάπη, βρήκε την ευτυχία του ο άγιός μας. Η ευτυχία δεν του δόθηκε απ' έξω. Την ευτυχία την απέκτησε ο ιερός πατέρας με τον αγώνα του. Αγώνα σκληρό ενάντια στους τρεις μεγάλους εχθρούς του κάθε ανθρώπου.

Τη σάρκα, τον κόσμο της αμαρτίας, τον πονηρό.

Ποίος όμως στ' αλήθεια, ο άγιος Πανηγύριος και πότε έζησε;

Ευθύς εξ αρχής πρέπει να σημειώσουμε πως οι πληροφορίες μας για την άγια τούτη μορφή είναι πολύ-πολύ λίγες, ελάχιστες. Στα «μνημεία» της Εκκλησίας μας δεν αναφέρεται πουθενά το όνομα του. Και στη χειρόγραφο ακολουθία του που βρίσκεται στον Ιερό Ναό της Χρυσοπαντάνας Μαλούντας και φέρει ημερομηνία γραφής «1840 εν μηνί Μαρτίω, Σ'», δεν υπάρχει Συναξάριο. Από τα τροπάρια της Ακολουθίας του όμως, μολονότι κι αυτά συνετάχθηκαν με βάση τις ακολουθίες διαφόρων άλλων αγίων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως ο άγιος μας έζησε κι έδρασε στο πιο πάνω χωριό της επαρχίας Λευκωσίας, τη Μαλούντα.

Στο απολυτίκιο, που περιλαμβάνει η ακολουθία

του, ο ιερός αθλητής εξυμνείται με τούτα τα λόγια:
«Των Κυπρίων το κλέος, Μαλουντίων το καύχημα».

Καύχημα λοιπόν της κώμης Μαλούντας και δόξα των Κυπρίων. Τώρα, αν καταγόταν κι από την κώμη αυτή ή απλώς, αν έζησε κι έδρασε μονάχα σ' αυτή δεν γνωρίζουμε. Επίσης δεν γνωρίζουμε και πότε ακριβώς έζησε. Οι λεπτομέρειες όμως αυτές δεν έχουν καμιά σημασία. Σημασία έχει η ζωή του αγίου.

Από πλείστα τροπάρια της ακολουθίας του μαθαίνουμε πως ο άγιος μας «έζη έξω κόσμου και σαρκός». Ήταν δηλαδή ένας ασκητής, ένας όσιος. «Μετά των Οσίων οσίως εσκήνωσας, ιερώς σου τον βίον διήνυσας» αναφέρεται σ' ένα άλλο τροπάριο. Κι ακόμη την άγια αυτή ζωή διάλεξε «εκ νεαρής ηλικίας». Ασκητική ζωή. Πόσα δεν λένουν οι δύο αυτές λέξεις. Πόσοι αγώνες για να νεκρωθεί η σάρκα, πόσες νηστείες, πόσες προσευχές... Γνωρίζει ο άγιος, όπως και κάθε εραστής της ανώτερης ζωής, πως η σαρξ επιθυμεί κατά του πνεύματος, το δε πνεύμα κατά της σαρκός» (Γαλ. ε', 17).

Ναι! Η κατώτερη φύση μας, που δουλεύει στις επιθυμίες της σάρκας, επιθυμεί ενάντια στην ανώτερη πνευματική φύση μας, που εμπνέεται

από το Άγιο Πνεύμα. Αλλά κι η ανώτερη πνευματική φύση μας επιθυμεί πάλι ενάντια σε ό,τι ευχαριστεί και ικανοποιεί την κατώτερη φύση μας, τη σάρκα. Μια πάλη αδιάλειπτη είναι η ζωή του κάθε πιστού. Το γνωρίζει αυτό ο μακάριος αθλητής, γι' αυτό κι αγωνίζεται σκληρά ενάντια στους τρεις μεγάλους εχθρούς της πνευματικής ζωής, που αναφέραμε πιο πάνω. Το «αγωνίζεσθε εισελθείν» του Κυρίου βρίσκεται πάντα μπροστά του. Μέσα στο ασηκητήριό του περνά τον καιρό του ελεύθερος από κάθε γήινη φροντίδα. Μέριμνα και φροντίδα του μια κάθε μέρα: Πως να αρέσει στον Θεό. Σαν καλός γεωργός αγωνίζεται σκληρά και με τη βοήθεια της νηστείας πετυχαίνει να καταστέλλει τις ορμές και να χαλιναγωγεί τη σάρκα του. Με τη δύναμη δε της προσευχής πετυχαίνει να ξεριζώνει από της ψυχής του το χωράφι τα αγκάθια των παθών και να ανατρέπει «τους πονηρούς λογισμούς και κάθε υψηλοφροσύνη, που σαν άλλος πύργος υψώνεται κι εμποδίζει τους ανθρώπους να πλησιάσουν και να γνωρίσουν τον αληθινό Θεό». (Β' Κορ. Γ, 5). Έτσι εργαζόμενος κάθε μέρα ανεβαίνει σταθερά τα σκαλοπάτια της αρετής, ώστε σε λίγο χρονικό διάστημα η φήμη του να ξεπερνά τα όρια της περιοχής που μένει, και κάθε μέρα πολλοί να έρχονται προς αυτόν, για να ακούσουν από το

στόμα του λόγια Θεού.

Της αρετής του η φήμη έφθασε και στ' αυτιά του επισκόπου της περιοχής, ο οποίος τον κάλεσε και με την επιμονή του τον έπεισε να αποδεχθεί και του ιερέως το υπόργημα. Με βαθιά ευγνωμοσύνη και φόβο Θεού αποδέχθηκε ο ταπεινός και ευλαβής ασκητής τη μεγάλη τούτη τιμή, ώστε από τον υμνογράφο του να χαρακτηρίζεται «των ιερέων το εγκαλλώπισμα και των οσίων το κλέος».

Και ο χαρακτηρισμός απόλυτα δίκαιος.

Γιατί ο ζηλωτής και πιστός οικονόμος των Μυστηρίων του Θεού παντού και πάντοτε με πολλή ταπείνωση κι αγάπη προσφέρει μεταξύ των γύρω του και πέραν από αυτούς τη διακονία του. Τα λόγια του σοφού της Παλαιάς Διαθήκης «όσον μέγας ει τοσούτω ταπεινού σεαυτόν και έναντι Κυρίου ευρήσεις χάριν» (Σοφ. Σειρ. γ', 18) δεν τα γνωρίζει απλώς και τα διδάσκει. Τα ζει καθημερινά ο ιερός αθλητής. Παρά την εκτίμηση που ο κόσμος επιδεικνύει στο πρόσωπό του, παρά τα εγκώμια που ακούει για το όνομά του, αυτός δεν παρασύρεται. Δεν υψηλοφρονεί. «Κύριε, μη εμοί, αλλά τω σω ονόματι δος δόξαν» λέγει και επαναλαμβάνει κάθε φορά που ακούει κάποιο έπαινο. Και μένει ο ταπεινός, ο απλοϊκός, ο

καταδεκτικός, ο στοργικός, ο άνθρωπος της απέραντης καλοσύνης και της αγάπης.

Στα καλά λόγια, που το πλήθος των ευεργετημένων του απευθύνει, ο πιστός εργάτης του ιερού Θυσιαστηρίου απαντά: «Χάριτι Θεού είμι ο είμι» (Α' Κορ. ιέ', 10). Στην αγάπη και το έλεος του Θεού χρεωστώ ότι είμαι κι ότι λέω και κάμνω. Με οδηγό το θέλημα του Κυρίου εργάζεται σκληρά καθημερινά και σημειώνει τέτοια πρόοδο και επίδοση στην αρετή τον αγώνα, ώστε πολύ δίκαια ο εγκωμιαστής του να λέγει γι' αυτόν: «Μέγας ανεδείχθης αληθώς• συ γαρ ιερεύς του Υψίστου, της Εκκλησίας φωστήρ, έρεισμα της πίστεως και πύργος άσειστος, ευσεβών περιτείχισμα, ακλόνητος στύλος, κανών ακριβέστερος των ιερέων Χριστού». Μιμητής των μεγάλων της Εκκλησίας ασκητών, στο πρόσωπο του οσίου αυτού πατρός βρήκε πλήρη την εφαρμογή του ο λόγος της Γραφής «ότι χάρις και έλεος εν τοις εκλεκτοίς αυτού και επισκοπή εν τοις οσίοις αυτού» (Σοφ. Σολομ. δ', 15), διότι η αγαθή επίσκεψη του Θεού στους εκλεκτούς και αφοσιωμένους σ' Αυτόν είναι μια χάρη, μα και έλεος.

Ναι, σι' αλήθεια. Μια ζωή «πλήρης χάριτος και αληθείας» (Ιωάν. α', 14) υπήρξε η ζωή του

φλογερού αυτού εργάτη της Εκκλησίας. Και σαν τέτοια δεν ήταν δυνατό παρά να ελκύσει επάνω της πλούσια την εύνοια, μα και την ευλογία του ουρανού. Αυτό βεβαιώνει ο ίδιος ο μεγάλος Πατέρας: «Τους δοξάζοντας με δοξάσω» (Βασιλ. Α' 6', 30). Δηλαδή εγώ θα δοξάζω όλους εκείνους που με δοξάζουν και με σέβονται. Και τον εδόξασε ο Κύριος. Πολύ τον εδόξασε από τον καιρό που βρισκόταν στη ζωή αυτή.

Θαύματα, πολλά θαύματα έκαμε ο Άγιος, όταν ακόμη ζούσε. Θαύματα καταπληκτικά, αποτέλεσμα κι αυτά των μεγάλων χαρισμάτων που έλαβε από τον Θεό για τη βαθιά του πίστη, την αρετή, την αγιότητα του. Θαύματα που αποσκοπούσαν στην παρηγοριά κι ανακούφιση των πιστών που έπασχαν, αλλά και στη δόξα του Θεού.

Αλλά και μετά την αναχώρηση του από τον κόσμο αυτό και μόνη η επίκληση του αγίου ονόματος του με πίστη ήταν και είναι αρκετή να χαρίσει σ' αυτούς που τον επικαλούνται άφθονες τις δωρεές του Θεού. Δίκαια ο πιστός εγκωμιαστής του ψάλλει γι' αυτόν και λέγει: «Χαίρε ο Θεού αληθής και γνήσιος μύστης, παρ' ου και χάριν είληφας ιατρεύειν πάσαν νόσον εξ ανθρώπων, μη δυναμένης φέρειν την σην μετ' ευλάβειας

επίκλησιν» (Δοξαστ. ιδιομ. Λιτής). Και σε άλλο τροπάριο προσθέτει: «Πάσας τας νόσους λόγω εθεράπευσε, ψυχών μεν τα πάθη, σωμάτων δε πάσαν μαλακίαν».

Μέχρι τα βαθιά του γηρατειά συνέχισε ο ιερός ασκητής, σαν ελαία κατάκαρπος, να σκορπά γύρω του την ευεργεσία και την αγάπη και τον λόγο του Θεού. Την ευτυχία που δοκίμαζε ο ίδιος με την ολοκληρωτική αφοσίωση του στο θέλημα του Θεού φρόντιζε να την προσφέρει πλούσια στους γύρω του. Έτσι πέρασε τη ζωή του ενόσω ζούσε. Με την ψυχή χαρούμενη και τρισευτυχισμένη. Τρισευτυχισμένη όχι με την κατοχή μιας επιπόλαιος ευτυχίας περιορισμένης σε χώρο και χρόνο, αλλά μιας ευτυχίας αιώνιας. Με πολλή παρρησία μαζί με τους εκλεκτούς του Θεού κι όλους τους αγίους και δικαίους, που ευηρέστησαν μέχρι σήμερα κι απολαμβάνουν εκεί στον ουρανό τα προοίμια της αιώνιας δόξας και χαράς και ευτυχίας, βρίσκεται κι ο άγιος μας κι απολαμβάνει τους καρπούς των κόπων και των αγώνων του. Απολαμβάνει και δέεται συγχρόνως του Κυρίου για μας. Δέεται και ικετεύει και ζητά όπως και ημείς «λάβωμεν έλεον, και χάριν εύρωμεν εις εύκαιρον βοήθειαν», (Εβρ. δ', 16). Ζητά δηλαδή από τον Κύριο και ικετεύει μετά των άλλων αγίων να τύχουμε κι εμείς «των

επηγγελμένων αγαθών της απολαύσεως» εκεί στη Βασιλεία του Παντάνακτος Θεού και Πατέρα όλων μας.

Όσοι μελετούμε τη ζωή των αγίων και ιδιαίτερα, τη ζωή του οσίου και θεοφόρου πατρός ημών Πανηγυριού του θαυματουργού, είναι ανάγκη να σταματήσουμε κάποια στιγμή και να αναλογισθούμε με προσοχή τούτο: Αν ο ταπεινός αυτός ιερέας και ασκητής πέτυχε στη ζωή του να βρει και να εξασφαλίζει τον θησαυρό που λέγεται ευτυχία και να γίνει «φωστήρ της Εκκλησίας και καύχημα των Οσίων και στήριγμα των Πιστών», αυτό οφείλεται στην αξιοποίηση, μα και ευλαβή οικειοποίηση της θείας χάριτος, που ο Πανάγαθος Θεός προσφέρει για τη σωτηρία όλων μας. Αυτές τις ευκαιρίες ας φροντίσουμε να τις αξιοποιήσουμε κι εμείς. Ο εγκωμιαζόμενος σε τούτες τις γραμμές ιερός αθλητής, μαζί με τον θείο Απόστολο Παύλο, θερμή σύσταση και προτροπή απευθύνει με στοργή στον καθένα μας. Αδελφοί, «παρακαλούμεν μη εις κενόν την χάριν του Θεού δέξασθαι υμάς» (Β' Κορινθ. στ', 1). Αδέλφια αγαπημένα, σας παρακαλούμε να δείξετε με την όλη διαγωγή σας, ότι τη χάρη του Θεού δεν την δεχθήκατε άσκοπα κι ανώφελα. Είναι θλιβερό και τρομερό συγχρόνως να αδιαφορεί ένας και να

περιφρονεί τη σωτήρια χάρη του Θεού.

Στην αμαρτωλή γυναίκα, που συνήντησε κάποτε ο Κύριος δίπλα στο πηγάδι του Ιακώβ, είπε με στοργή: «Όποιος πει από το νερό που θα του δώσω εγώ, δεν θα διψάσει πια ποτέ». Η γυναίκα άκουσε με προσοχή τα λόγια του Κυρίου και τα δέχθηκε ολόψυχα. Τα έκαμε βίωμά της, ζωή της. Σ' αυτά βρήκε όχι μονάχα την ευτυχία της, μα και τη σωτηρία της. Η αμαρτωλή αυτή γυναίκα είναι ένα σύμβολο. Το σύμβολο ολόκληρης της ανθρωπότητας. Το σύμβολο και ημών. Οι πόθοι της είναι και δικοί μας πόθοι. Η πλάνη της είναι και δική μας πλάνη. Η κραυγή της καρδιάς της είναι και δική μας κραυγή. Κι η αμαρτία της και δική μας αμαρτία. Αλλά και ο Σωτήρας της μπορεί να γίνει και δικός μας Σωτήρας. Αρκεί να το θελήσουμε. Αρκεί να μισήσουμε την αμαρτία και να κάνουμε το θέλημα του Κυρίου μας σκοπό και ζωή μας. Και τότε η χαρά κι η ευτυχία που δοκίμασε εκείνη, η χαρά κι η ευτυχία που δοκίμασε ο Ιερός ασκητής Πανηγύριος, θα γίνει και δικό μας κτήμα. Θα γίνει και δική μας χαρά και ευτυχία. Γιατί ο Σωτήρας μας Χριστός είναι και μένει, «χθες και σήμερα ο αυτός και εις τους αιώνας».

Δια των πρεσβειών του αγίου σου Πανηγυρίου, Κύριε Ιησού Χριστέ ο Θεός ημών, ελέησον και σώσον ημάς. Αμήν.

Απολυτίκιο Ἦχος α'. Θείας πίστεως...

Των Κυπρίων το κλέος, Μαλουντίων το καύχημα και θαυματουργός ανεδείχθης, θεοφόρε Πατήρ ημών Πανηγύριε, ιερωσύνης ενεδύσω την στολήν και θαυμάτων τε πηγή ανεδείχθης, τοις προστρέχουσιν εν πίστει εν τω πανσέπτω και θείω τεμένει σου. Δόξα τω ούτως ευδοκήσαντι Θεώ, δόξα τω σε στεφανώσαντι, δόξα τω δωρησαμένω σε ημίν πρέσβυν ακοίμητον.

Εξήγηση: Ἄγιε Πατέρα μας Πανηγύριε, με τα πολλά σου θαύματα αναδείχθηκες δόξα των Κυπρίων και καύχημα των κατοίκων της Μαλούντας. Ντύθηκες το τιμημένο φόρεμα του ιερέα κι έγινες μια πηγή θαυμάτων για όλους εκείνους που με πίστη καταφεύγουν στον ιερό και πολυσέβαστο ναό σου. Δοξασμένος να είναι ο Θεός που σου έδωκε τούτη τη χάρη. Δοξασμένος να είναι αυτός που σε στεφάνωσε. Δοξασμένος να είναι ο Κύριος, που σ' έχει χαρίσει σ' εμάς ακοίμητο πρεσβευτή.